

СТАНОВИЩЕ

относно Дисертационен труд „Онтология на консултативната разумност“, с автор Даниел Александров Иванов, за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.3. Философия, докторска програма „Онтология“

от доц. д-р Веселина Христова Славова, МУ „Проф. д-р П. Стоянов“, Варна

Дисертационният труд на Даниел Иванов е с обем от 291 страници. Структурата му включва увод, пет глави, заключение и библиография. Посочени са общо 216 български и чуждоезикови източници.

Справката, приложена към документацията удостоверява, че докторантът отговаря на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“. Докладът за сходство, изготвен от научния ръководител проф. д-р В. Дафов и декларацията на Даниел Иванов за оригиналност и достоверност, доказват липсата на плагиатство.

Целта на този труд е да се постигне „познание на идеята за консултиране“ (8 с.) през „субектната онтология“. Интересът към този проблем е резултат от натрупани от докторанта знания и опит в областта на философското консултиране. В този смисъл биографичната линия, следвана в увода и в останалите части на текста, съответства на идеята за „онтологичен ангажимент“ (5 с.) на извършващия консултантска дейност и на изследващия ситуацията на случване на консултирането и се вписва уместно с теоретичното изследване.

Тезата на автора е, че за да се осъществи философско консултиране е необходимо да се овладее „консултативната разумност“, което ще рече да се постигне и преодолее „себесността“ на отделния участник в една проблемна ситуация, да се снемат различностите на участващите субекти и да се достигне до онтологична заедност на една промислена общност.

Формулировката на заглавието отговаря на поставената от автора цел и защитаваната теза. „Онтология на консултативната разумност“ представлява вплитането на субектни позиции и утвърдени познавателни стратегии, допълнено от идеята за познанието като такова, преодоляло двете крайности – тази на субективната затвореност в собствените питання, или тази на експертното мнение, основаващо се на знанието от

отделните научни области. Опитът на докторанта в областта на философската работа с деца става отправна точка за философизирането на консултативната ситуация.

Първа глава, именувана „Практики на консултиране“, е с обем от 86 страници и се състои от три части. Изследва се езиковото значение на термина, както и различни консултиращи практики с акцент върху философското консултиране – историческото развитие и дефинирането му.

Въз основа на конкретни ситуации от опита на автора, философското консултиране се определя като търсене на отговор на нестандартни въпроси, изискващи комплексен подход, надхвърлящ отделното знание, изследващ идеята за учене, разумност, познание, преподаване като такова, през погледа на субекта като питащ, търсещ, незнаещ.

На места доминира обзорността за сметка на философизирането на проблема, но това не намалява стойността на текста.

Втора глава, „Онтология на консултативната разумност“ носи същото заглавие като дисертационния труд. Така е озаглавена и четвъртата част на тази глава. Смятам, че ако се избегнат тези повторения, текстът би спечелил откъм акцентирание и нюансиране на подпроблемите.

Две от частите описват през текстове на Платон и Кант идеята и реализацията на консултативната философска ситуация. Интересно е въвеждането и обсъждането на понятието „грижа за себе си“, което консултантът трябва да осъзнава като ангажимент и отговорност към себе си и другите, които ще консултира. Заслужава внимание и тезата за неприложимостта на Кантовата философия към консултативната дейност. Тази идея би могла да се доразвие, за да обогати текста с една опозиция между чисто философското отношение към проблемите и житейското такова. Могат да се дискутират въпроси като тези: „Всеки ли може да консултира? Защо Кантовата философия е неприложима към една житейска ситуация?“

Трета глава „Консултативна действителност и субектностна грижа“ е в обем от 64 страници, съставена е от 7 части.

В тази глава се стига до общото твърдение за „неуспеха на екзистенциалната философия като проектизирана такава да надхвърли действителността, да отиде отвъд конкретното, да разкрие и да достигне до всеобщото зад избора, дори и като конкретна всеобщност.“ (181 с.) Такъв общ извод изисква по-добра аргументация, иначе изглежда

необоснован, доколкото се разглежда само част от кореспонденцията и то само на един представител на екзистенциалната философия.

По-нататък философското консултиране се съпоставя с другите видове (медицинско, психологическо) и се прави извода, че „единствено философското консултиране би могло да познава и има достъп до собствено си ставане на консултативна практика“ (184 с.) „Философското консултиране има основанието си във всеобщността и с това работи с целостта на човешката субектност“ (297 с.).

Последните две части са по-кратки по обем, но това е защото имат характера на приложения, допълващи предходните теоретични глави.

Авторефератът е с обем от 58 страници и е изготвен според изискванията, следвайки структурата на дисертацията. Авторът коректно е посочил приносите си. Представен е списък с публикации (6) и участия в научни форуми с доклади (10), което напълно покрива изискванията за придобиване на ОНС „доктор“.

В заключение смятам, че избраният от Даниел Иванов проблем е изключително актуален. Практическият опит в областта на „Философия за деца“ дава възможност на автора да изследва конкретни ситуации и въз основа на това да прави предложения за усъвършенстване на нормите за консултантската практика. Текстът се отличава с много добра структура и баланс между главите. Демонстрира се задълбочен изследователски интерес, съчетан със свободно боравене с философската терминология, както и с добра работа с литературата. Препоръката ми е да се избегнат големите пасажии с цитиране на литературни източници и нормативни документи, както и самоцитирането.

Похвално е отчитането на приноса на българските философи за въвеждането и разработването на този вид консултантска практика, толкова важна за развитието на българското образование.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Дисертационният труд „Онтология на консултативната разумност“ на Даниел Иванов отговаря на всички изисквания за придобиването на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.3. Философия (Онтология). Като член на Научното жури аз ще гласувам за присъждането на тази степен.

12.06.2023 г.

Изготвил:

Доц. д-р В. Славова